

**Przemówienie Prezesa Polskiej Rady Ekumenicznej bp. Andrzeja Malickiego
podczas Ekumenicznego Spotkania Noworocznego
Warszawa, 10 stycznia 2022 r.**

Eminencje, Ekscelencje,

Czcigodni Księża,

Szanowni Państwo!

Jest mi niezmiernie miło przywitać Państwa w gościnnych murach Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. Spotykamy się tu po raz pierwszy, dlatego niech mi będzie wolno podziękować Ekscelencji Arcybiskupowi Jerzemu, rektorowi tej uczelni za możliwość organizacji spotkania noworocznego.

Życie Polskiej Rady Ekumenicznej (PRE) jest niezwykle ściśle związane z pracą Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej. Nie ma żadnej przesady w twierdzeniu, że ChAT jest kuźnią duchownych, katechetów i wielu innych pracowników Kościołów członkowskich PRE oraz innych Kościołów i wspólnot wyznaniowych. Do bardzo ważnej płaszczyzny współpracy ChAT i PRE należy współdziałanie w ramach Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu RP i Polskiej Rady Ekumenicznej.

To także szczególnie zaszczyt dla mnie osobiście, ponieważ po raz pierwszy jako prezes Polskiej Rady Ekumenicznej mam przywilej witać szanownych Państwa w imieniu prezydium i zarządu PRE na tym noworocznym spotkaniu. Mój wybór na prezesa PRE przyjąłem z pokorą jako niewątpliwie zaszczytne wyróżnienie, mając świadomość odpowiedzialności i wyzwań, jakie z tym są związane.

We wrześniu minionego roku Zgromadzenie Ogólne PRE podsumowało swoją pięcioletnią kadencję. Wybrano także nowy zarząd. Na wiceprezesów zostali wybrani abp Abel, Prawosławny Arcybiskup Lubelski i Chełmski, oraz bp Marek M. Karol Babi, Biskup Naczelny Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w RP. Sekretarzem został ks. dr Adam Malina, Prezes Synodu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP, a skarbnikiem bp Marek Izdebski, Biskup Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP.

Dziękuję poprzedniemu zarządowi za pięcioletnią odpowiedzialną służbę na rzecz polskiej ekumeny. Dziękuję także mojemu poprzednikowi na tym stanowisku, bp. Jerzemu Samcowi, za jego trud i serce włożone w kierowanie tą międzywyznaniową instytucją w niełatwym przecieży czasie.

Spotykamy się u progu Nowego Roku przede wszystkim, by podziękować Bogu za to co za nami i prosić o błogosławieństwo na kolejny, już 2022 rok.

Za nami rok 2021. Obchodziliśmy w tym minionym już roku 75. rocznicę powstania Polskiej Rady Ekumenicznej. Niech mi będzie wolno przypomnieć, że 15 listopada 1946 r. odbyło się w Warszawie spotkanie delegatów reprezentujących 12 Kościołów tradycji protestanckiej, starokatolickiej i prawosławnej. Celem spotkania było powołanie do życia Chrześcijańskiej Rady Ekumenicznej. Członkami założycielami Rady zostały: Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Metodystyczny, Polski Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Ewangelicznych Chrześcijan (dwie grupy), Związek Kościołów Chrystusowych, Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Polski Narodowy Kościół Katolicki, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Starokatolicki i Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny.

Nieco wcześniej jednak, bo pod koniec 1942 r. ukonstytuowała się Tymczasowa Rada Ekumeniczna. Opracowano wówczas ekumeniczne „Wyznanie Wiary Polskich Chrześcijan” (Konfesja Polska), formułujące zasady dogmatyczne, uznane za wspólne dobro. Na zebraniu odbywającym się w marcu 1944 r. w kaplicy metodystycznej w Warszawie dokument podpisali duchowni następujących Kościołów: Zygmunt Michelis (1890–1977), Jan Szeruda (1889–1962), Edward Wende (1874–1949), Otton Krenz (1890–1962) i Adolf Suess (1887–1952) z Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, Ludwik Zaunar (1896–1945) i Emil Jelinek (1905–1979) z Kościoła Ewangelicko-Reformowanego, Konstancy Najder (1899–1993) z Kościoła Metodystycznego, bp Roman Próchniewski (1872–1954) i bp Wacław Przysiecki (1878–1961) z Kościoła Starokatolickiego Mariawitów oraz Julian Pękala (1904–1977) z Polskiego Narodowego Kościoła Katolickiego.

Jak podaje prof. Karol Karski w swoim opracowaniu „Sześćdziesiąt lat Polskiej Rady Ekumenicznej. Spojrzenie na początek drogi”: „Pierwsze publiczne wystąpienie Tymczasowej Rady Ekumenicznej miało miejsce 14 października 1945 roku. Poza reprezentantami trzech wymienionych Kościołów ewangelickich (Ewangelicko-Augsburskiego, Ewangelicko-Reformowanego, Metodystycznego) i dwóch Kościołów starokatolickich (Mariawitów i Narodowego), udział w pracach zadeklarowali baptyści i prawosławni. Zorganizowano pierwsze nabożeństwo ekumeniczne z udziałem reprezentantów siedmiu różnych wyznań, którzy potem, na posiedzeniu plenarnym, potwierdzili uroczystie swą przynależność do Rady Ekumenicznej. Wszyscy członkowie zobowiązali się propagować we własnych środowiskach wyznaniowych ekumenicznego ducha braterstwa i współpracy, w myśl sformułowania, **»że to, co nas łączy, jest wyższego gatunku, aniżeli to, co nas dzieli«**”.

Te słowa są niezmiernie aktualne dzisiaj, w czasach podziałów, niepewności, nierzadko nawet wrogości. Wchodząc w 76. rok działalności PRE musimy pracować nad zasypywaniem tych podziałów i skupić się na budowaniu jedności wierzących w duchu arcykapłańskiej modlitwy Pana Jezusa: **„Aby wszyscy byli jedno”** (J 17,21). Do tego jesteśmy powołani.

Początek roku kalendarzowego jest dla Kościołów wyjątkowo ważnym i intensywnym czasem. Jest to czas świąt Narodzenia Pańskiego i Epifanii. Dobrze się więc składa, że w ten Nowy Rok nasze myśli biegną w stronę jedności chrześcijan. Już wkrótce będziemy przeżywać kolejny, 114. Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan. W ramach TMOJCh w Polsce obchodzony jest Dzień Judaizmu i Islamu.

Mimo pojawiających się czasami słów krytyki, mówiących o powierzchowności, przyzwyczajeniu, też wieloletniej tradycji, jestem przekonany, że ekumenizm nie może być i nie jest jedynie pewnym konwenansem. Słowo Boże jest imperatywem, który zachęca, wręcz przymusza do spotkania, nabożeństwa i modlitwy. Styczniowy Tydzień Ekumenicznej Modlitwy jest zatem wyrazem głębokiej potrzeby serca, przeświadczeniem o konieczności stawania przed Bogiem w pokorze. Szczególnie w obliczu wielu wyzwań, którym staramy się sprostać jako ludzie, jako społeczeństwo, bez względu na wszelkie różnice. Nabożeństwa i wydarzenia organizowane w ramach ruchu ekumenicznego powinny zbliżać nas do siebie nie tylko na poziomie duchowym.

Pośród wielu problemów, z którymi wspólnie jako Kościół czy Kościoły się zmagamy, niewątpliwie jest laicyzacja, a także postmodernizm. Zauważalna jest coraz większa niechęć do Kościoła w ogóle. Dlatego ważne jest, abyśmy jako ludzie wiary byli dobrymi i wiarygodnymi świadkami Ewangelii. Dla mnie, jako człowieka wiary, mniej istotna jest przynależność wyznaniowa, a bardziej liczy się to, czy moje chrześcijaństwo jest widoczne i na tyle czytelne, że może stać się dla innych zachętą, by podążać za Chrystusem.

Jak co roku temat ekumenicznych modlitw opracowała grupa chrześcijan wybrana przez Papieską Radę ds. Popierania Jedności Chrześcijan i Światową Radę Kościołów. Wybór tematu i przygotowanie projektów tekstów powierzono Radzie Kościołów Bliskiego Wschodu z siedzibą w Bejrucie (Liban).

Prace odbywały się w regionie, w którym prawa człowieka są deptane przez niesprawiedliwe interesy polityczne i gospodarcze. A wszystko działo się w miejscu, gdzie do dzisiaj widać konsekwencje ogromnej eksplozji, która spustoszyła Bejrut 4 sierpnia 2020 r. Temat, który został wybrany, to: **„Zobaczyliśmy Jego gwiazdę na Wschodzie i przyszliśmy oddać Mu pokłon”** (Mt 2,2). Bardziej niż kiedykolwiek potrzebujemy światła, które świeci w ciemności. To światło, jak wierzą chrześcijanie, objawiło się w Jezusie Chrystusie.

W minionym roku w związku z reorganizacją wewnętrzną Telewizji Polskiej konieczne było zawarcie nowego porozumienia określającego zasady funkcjonowania i działania Redakcji Audycji Ekumenicznych w nowej strukturze TVP. Akt podpisania odbył się 20 października ubiegłego roku w siedzibie Telewizji Polskiej. Podpisany dokument określa nowe zasady funkcjonowania i działania Redakcji Audycji Ekumenicznych w TVP. Zgodnie z jego zapisami poszerzona zostanie oferta programów ekumenicznych w TVP.

Bardzo ważnym wydarzeniem dla świata ekumenicznego będzie w tym roku 11. Zgromadzenie Ogólne Światowej Rady Kościołów w Karlsruhe. Zgromadzenie miało odbyć się w roku ubiegłym, ale z powodu pandemii termin został zmieniony i odbędzie się ono od 31 sierpnia do 9 września 2022 r. Temat zgromadzenia brzmi: „Miłość Chrystusa prowadzi świat do pojednania i jedności”. Pandemia pokrzyżowała plany organizacji w Polsce przed-zgromadzenia delegatów z Europy, które miało odbyć się w Warszawie od 25 do 27 lutego 2022 r., a Polska Rada Ekumeniczna miała być współorganizatorem. Niestety odbędzie się ono online. Tym niemniej było dla nas zaszczytem, że na miejsce odbycia spotkania wybrano Polskę.

Polska Rada Ekumeniczna od kilku lat rozwija swoje zaangażowanie na rzecz sprawiedliwości klimatycznej pod hasłem EkoKościoł. EkoKościoł to ekumeniczna platforma wymiany doświadczeń, prezentacji dobrych praktyk, gromadzenia materiałów. W ramach tej działalności byliśmy w roku 2021 współorganizatorami 5. Ekumenicznej pielgrzymki dla sprawiedliwości klimatycznej z Zielonej Góry do Glasgow. Rozpoczęliśmy także program środowiskowy pod nazwą Certyfikat EkoKościoł, którego celem jest danie parafiom i instytucjom narzędzia do działań na rzecz ochrony klimatu. Jest to praktyczny wymiar „Apelu Kościołów w Polsce o ochronę stworzenia” z 16 stycznia 2013 r., podpisanego przez zwierzchników Kościołów członkowskich PRE i przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski.

Drugi ważny program to Gościnny Kościół, w którym chodzi o motywowanie Kościołów członkowskich Polskiej Rady Ekumenicznej, ich instytucji i wiernych do zaangażowania się w pomoc migrantom i uchodźcom oraz praktyczne wsparcie ich w tym zakresie. W ramach Gościnnego Kościoła prowadzona jest bezpośrednia pomoc migrantom, kursy języka polskiego i konsultacje. Jest to praktyczny wymiar „Przeżycia Kościołów w Polsce w sprawie uchodźców” z 30 czerwca 2016 r., podpisanego przez zwierzchników Kościołów członkowskich PRE i przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski.

Szanowni Państwo!

Za nami już drugi rok przeżywany w pandemii, gdzie koronawirus walczy z „koroną stworzenia” o koronę życia. Szczególnie niepokojące są doniesienia o kolejnych mutacjach. Najpierw „delta”, teraz „omikron”. Z przykrością przyjmujemy informacje o największej liczbie zgonów po drugiej wojnie światowej. Blisko 100 tys. ofiar. Niepokojące też są statystyki dotyczące szczepień. Wciąż jeszcze za mało ludzi postanowiło się zaszczepić. Przed nami, jak informuje Ministerstwo Zdrowia, jest już piąta fala – modłę się, aby była ostatnią. Przy okazji walki z koronawirusem warto więc starać się i o to, by człowiek pozostał dalej „koroną” stworzenia, a nie „wirusem”. To o wiele łatwiejsze niż walka z epidemią! Kościoły PRE swoją posługą i świadectwem wspierają wszelkie działania mające na celu walkę z tą największą epidemią XXI w. Oprócz modlitwy potrzebujemy konkretnych działań, stałego zachęcania i przypominania, że naszym obowiązkiem jest ochrona życia.

Ostatnie miesiące zdominowały niepokojące informacje napływające z granicy polsko-białoruskiej, a także białorusko-łotewskiej i białorusko-litewskiej. Tysiące uchodźców koczujących w lasach przy granicy, próbujących przedostać się do naszego kraju. Śledząc przekazy medialne wiemy, że bardzo często były łamane wszelkie konwencje dotyczące praw człowieka. Ci ludzie miesiącami żyją w skrajnie nieludzkich warunkach.

Niestety byli i są też wykorzystywani do rozgrywania bieżących interesów politycznych. Nie godzimy się z tym i ubolewamy. Polska, nasza ojczyzna, przez wieki wielokulturowa, wielonarodowa i wieloreligijna, w całej swojej historii była przystanią dla tych, którzy uciekali przed prześladowaniami, biedą i głodem. Jestem przekonany, że pragniemy pozostać takim krajem.

Naszą chrześcijańską tożsamość nie mogą ograniczać kościelne mury. Nie możemy poprzestawać na apelach, dlatego z radością przyjmujemy wszelkie inicjatywy niosące pomoc potrzebującym. Także Kościoły PRE w miarę swych możliwości taką pomoc organizują. Dziękuję wszystkim za to zaangażowanie. Pragnę też podziękować Wojsku Polskiemu, Straży Granicznej i innym służbom mundurowym za pełną poświęcenia służbę na naszej granicy, która jest też granicą Unii Europejskiej.

Jako chrześcijanie i obywatele Rzeczypospolitej Polskiej jesteśmy dalecy od wchodzenia w kompetencje organów państwowych odpowiadających za ochronę polskiej ludności i naszych granic. Poczujemy się jednak do odpowiedzialności za dobro wspólne, jakim jest nasza ojczyzna i cały świat, dlatego nie możemy zachować milczenia, kiedy widzimy jak część naszego kraju stała się miejscem kryzysu humanitarnego dotyczącego mężczyzn, kobiety i dzieci, a wśród nich również osoby chore i strauumatyzowane.

Szanując zasadę rozdziału Kościoła od Państwa, upominamy się o prawa człowieka, szczególnie słabszego, pozbawionego wolności i cierpiącego. Jednocześnie pozostając wierni Ewangelii i płynącej z niej braterskiej miłości między ludźmi, zwracamy się do wszystkich ludzi dobrej woli o zaangażowanie się w inicjatywy na rzecz wspierania ofiar kryzysu humanitarnego na granicach z Unią Europejską oraz do modlitwy za tych, których obowiązkiem jest zapewnienie bezpieczeństwa i pokoju w naszej ojczyźnie.

Szanowni Państwo, Drodzy Goście!

Polska Rada Ekumeniczna to przede wszystkim dialog i próba wzajemnego zrozumienia. Musimy zawsze pamiętać, „**że to, co nas łączy, jest wyższego gatunku, aniżeli to, co nas dzieli**”. Jeśli mamy być wiarygodni w swych działaniach, to zawsze należy o tym pamiętać. Ekumenia ma nas inspirować, ma być katalizatorem pozytywnych zmian i prawdziwego braterstwa.

Życzę, aby nasza Ojczyzna przestała być targana ciągłymi wewnętrznymi waśniami, by zapanował duch porozumienia i zgody. Kościołom, aby radośnie i skutecznie wypełniały swoje postannictwo, a nam wszystkim oszczędzania wyłącznie z chęci, a nie z przymusu, by trzeci rok pandemii okazał się jej ostatnim.

Szczęśliwego Nowego Roku.